

Sergi Pons Codina

MAL BON PARE

AMS
TER
DAM

SERGI PONS CODINA

MAL BON PARE

AMS
TER
DAM

Primera edició: gener del 2020

© Dels textos: Sergi Pons Codina, 2020

© D'aquesta edició:
Ara Llibres
Pau Claris, 96, 3r 1a
08010 Barcelona
www.aralibres.cat

L'equip de l'editorial que ha treballat per fer possible aquest llibre està format pel director editorial de Som*, Joan Carles Girbés; la directora d'Ara Llibres, Laura Rosel; l'editor, Miquel Adam; l'editor de taula, Eduard Hurtado; la *publisher*, Maika Pascual; l'equip de comunicació i màrqueting, Roser Sebastià i Marta Abella; el cap de producció, Enric Rújula; i l'equip d'administració i finances, Alba Morcillo i Sònia Herrera.

Disseny de la col·lecció: Setanta (www.setanta.es)

Imatge de coberta: © Julio Fuentes

Correcció: Natalia Cerezo, Elisabet Kamal, Núria Puyuelo i M. Mercè Riu

Fotocomposició: Infillibres, S. L.

ISBN: 978-84-17918-17-0

Dipòsit Legal: B 120-2020

som* la cultura de tots

Som* és la cooperativa catalana líder en els sectors de la cultura, l'edició i la comunicació. Aglutina algunes de les marques més importants del país dedicades a la producció de continguts culturals, editorials i audiovisuals en diferents formats.

Més informació a: www.som.cat

Aquest llibre s'ha imprès a Liberdúplex amb paper ecològic i lliure de clor, òfset cru de 80 grams, i ha estat compaginat amb cos 12 de la tipografia Mercury Text G2.

Tots els drets reservats als titulars del *copyright*.

U

EL NEN LI VA PRENDRE LA PALA, la galleda i l'estrella de mar. No content amb això, després la va voler fer fora del sorral. Com si aquell tros de parc fos seu.

La Zoe, acostumada a afrontar les coses de bona fe, va mirar-se'l amb cara de desconcert. Allò no li quadrava; quan un està habituat a anar pel camí de l'amabilitat no és fàcil identificar la roïnesa que la vida et posa al davant.

Així que, de nou, va provar de compartir espai, jocs i estris de plàstic en forma d'animal marí. Però aquell nen era tossut i cruel a parts iguals: va cridar-li «lletja», va fer una ganyota de menyspreu i després la va tirar a terra d'una empenta.

La Zoe va caure de cul amb aquella aparatositat que tenen els nens petits quan es desplomen. Però no, no calia patir. No s'havia fet mal. I si se n'hagués fet no ho demostraria. Prou que ho sabia. Perquè si una cosa m'havien ensenyat els seus quatre anys de vida era que ella preferia la ràbia al lament, que la meva filla petita es rebel·lava davant la injustícia amb una contundència feta de raó i fúria tan incontestable que el millor era deixar-la fer.

Així que vaig optar per fer-me el distret i esperar que la nena restablís el principi d'equitat a la seva manera. Em va semblar el més sensat, tot i saber que, normalment, els seus actes justiciers acostumaven a prendre forma d'agressió

física. Vaig pensar que, ben mirat, posats a repartir hòsties, quasi era millor que agafessin la direcció correcta.

De manera que no em va sorprendre gaire veure com la Zoe i els seus quinze quilos de pes investien contra el nen emprenyador, ni tampoc es pot dir que em sobtés gaire veure com l'agafava dels cabells i s'hi repenjava amb aquella ràbia tan seva. Potser, posats a desconcertar-me, sí que em va xocar una mica quan li va intentar omplir la boca de sorra. No gaire, però, perquè és ben sabut que als quatre anys s'està en una etapa de desenvolupament cognitiu formidable i cada dia s'aprenen coses noves.

I llavors va aparèixer el pare del nen.

Es va presentar a l'escena del crim amb l'atabalament i la por del qui veu perillar la integritat física del seu hereu. I entre la seva excitació i que l'honor de la meua filla ja es podia considerar reparat (en aquells moments seguia provant de descobrir quanta sorra era capaç d'introduir dins la boca del seu nou amigueta), vaig entendre que potser havia arribat el moment d'intervenir.

L'home tot just acabava d'extreure el seu cadell de sota la Zoe i avaluava els desperfectes patits amb evidents signes de nerviosisme quan va fixar la vista en mi.

Immediatament va entendre que jo era el pare de l'agressora.

—Ho has vist? Ho has vist? —em va bramar.

Com que l'individu justejava d'observació (d'altra manera no es podia entendre que hagués tardat tant a intervenir) es devia pensar que aquesta era una qualitat compartida.

—Què ha passat? —vaig preguntar amb innocència.

—Que què ha passat? Que què ha passat? —El paio també justejava d'oratória.— No ho has vist?

Com que aquest punt ja em semblava haver-li deixat clar, vaig pensar que el més apropiat seria conduir la conversa cap al terreny del tòpic, de la frase feta que no diu res però omple les trobades grises:

—Són coses de nens.

L'home em va mirar amb cara d'homicida en potència, però com que segurament havia rebut una educació amb mancances, la seva ràbia només va poder vehicular-se en forma de crit —«Ah!, a tu et sembla normal?»—, que només va merèixer com a resposta un encongiment d'espatlles carregat de lleugeresa, que li volia fer entendre la poca repercussió que em mereixien les seves opinions.

L'individu va envermellir (encara més) i per uns instants va semblar que potser emprendria alguna acció, que potser alliberaria alguna classe d'instint simiesc contra la meua persona. Però no, es va limitar a seguir-me mirant amb un posat forçadament amenaçador, mentre intentava consolar el nen, que plorava com una Magdalena.

Després va agafar el seu fill a coll, li va assenyalar la Zoe i li va dir amb un aire definitiu:

—Veus?, veus aquesta nena? Fixa't-hi bé!... —El paio va donar per fet que el seu fill la veia, però amb la sorra que li havia anat a parar als ulls era bastant probable que només veiés una taca difusa (vaig preferir no fer-lo participar d'aquesta observació).— Perquè si te la tornes a trobar al parc no vull que hi juguis! —Aquí va accentuar el gest inculpatori amb un gest abrupte (el nen quasi li cau dels braços).

—Mai més, em sents? Si la veus, te n'allunyes! —va voler acabar-li d'aclarir abans de marxar amb pas erràtic camí de ves a saber on.

La Zoe, que havia seguit els esdeveniments amb curiositat, va deduir que potser la irritació d'aquell home tenia alguna cosa a veure amb ella:

—Papa, ja no podré jugar més amb aquest nen? —va preguntar amb gravetat.

Vaig entendre que la seva demanda necessitava una resposta ràpida i tranquil·litzadora. Perquè potser sí que la meua filla tenia una manera una mica barroera de resoldre

els conflictes, però també era molt sentida, i des dels seus quatre anys de raó hi havia pocs disgustos comparables al de sentir-se rebutjada.

—No, Zoe, ja no hi podràs jugar més. Però no et preocupis, que no és culpa teva —vaig dir amb la convicció que les meves paraules l'asserrenarien.

Però ella va arronsar el front amb un gest de dubte tan indubtable que fins i tot li van sortir unes arruguetes de vella a la carona, i en cada arruga hi podia veure reflectit l'esforç que hauria de fer per fabricar una història convincent, una història tan persuasiva que allunyés aquells núvols negres de tristesa del cap de la meua filla per sempre més.

Així que m'hi vaig posar amb ganes:

—Tu te'n recordes del Tatano, aquell cavall de fusta amb què jugaves a casa dels avis d'Olot?

L'anomenat *Tatano* havia sigut una de les rares aportacions al lleure de les seves netes de l'avi Carles. L'artefacte en qüestió era una espècie d'equí de fusta d'antiguitat indeterminada que, de ben segur, en el seu moment havia sigut una joguina apropiada, però que l'ús i el pas del temps havien convertit en una perillosa caricatura de joguina. No només li faltava una de les rodes, també estava estellat, desequilibrat. El meu senyor pare el va comprar en un rampell de generositat tot passejant pel mercat d'Olot, després d'un copió esmorzar-vermut-borratxera de diumenge al migdia.

—El Tatano —vaig prosseguir— al final va haver de tornar a la reserva, te'n recordes?

Sí, per una d'aquelles coses de nens, tot i la seva lletjor, el maleït cavall s'havia convertit en una de les joguines preferides de les nenes quan anàvem a visitar els meus pares al poble, i va anar passant de filla en filla, fins que un dia, davant la insistència de la seva mare (la Mariam ja feia anys que em deia que aquell artefacte era un perill i que havia de desaparèixer, vistes les diferents contusions i ferides que les nenes havien patit cavalcant-hi al damunt), vaig agafar

una de les destrals que el meu pare tenia el costum de deixar oblidades a qualsevol lloc (no sé fins a quin punt també devia pensar que eren objectes lúdics per a les nenes) i, amb uns setanta-quatre cops d'esforç, vaig posar fi al malson eqüestre i vaig fer desaparèixer el seu cadàver corcat per sempre més.

Esclar, les grans ja feia anys que passaven del cavallet i no van donar cap importància a la seva desaparició, però la Zoe, sentida de mena, va fer-nos notar de seguida la seva absència. Així que, en un intent d'alleugerir el seu enyor, em vaig empescar una faula d'indis i cavalls salvatges, de reserves naturals, cowboys i prats inacabables on el Tata-no, per poderoses raons que ja ni recordava, havia de tornar per convertir-se en una espècie de príncep dels cavalls.

—Doncs el Tatano ja saps que no hi viu sol, a la reserva. Hi té els seus germans, els pares, els amics... —Això sí que recordava haver-l'hi explicat. El vincle familiar és molt important per a una nena de quatre anys.— A més de la seva família, també hi viuen els indis, que són les persones *bones* —vaig voler aclarir— amb què juguen i passegen. Però a la reserva també hi ha homes *malvats* —també ho vaig voler remarcar—, una espècie de pistolers amb barrets d'ala ampla que volen caçar els Tatanos per guardar-se'ls a casa seva i fer-los treballar a les seves granges. Doncs aquest senyor que ara ha marxat amb el seu fill és un dels caps dels pistolers, un dels que manen més, i ara mateix el deuen haver avisat perquè tornés... No sé si t'hi has fixat, però quan ha vingut a buscar el seu fill oi que portava un telèfon a la mà? —Aquí la Zoe va arrugar una miqueta el nas per fer memòria.

Evidentment, el *cap dels pistolers* en qüestió era un d'aquells individus que aprofitava les sortides al parc amb el nen per centrar l'atenció en l'aparell telefònic-futurista que posseïa, no fos cas que li passés per alt algun tipus de comentari transcendent de les seves amistats virtuals (per exemple, sobre el creixement personal dels infants i la

importància *d'educar en els valors*). I sí, quan va aparèixer portava una pantalla tàctil a les mans d'unes dimensions inversament proporcionals a les del seu cervell.

—Sí, és *vritat* —va dir.

I en aquest punt de l'explicació, amb la Zoe posant cara d'assentiment, quasi convençuda, i aprofitant que l'incident amb el nen emprenyador havia captat l'atenció dels altres pares del parc i la seva xafarderia, vaig alçar la veu i vaig fer servir aquell tipus de to impostat que un fa servir quan fa veure que parla en la intimitat (generalment, a un fill) però sap que hi ha un públic nombrós escoltant:

—Doncs ara mateix aquell home deu estar intentant atrapar el Tatano. Però no et preocupis, que amb la poca intel·ligència que em sembla que té —aquí vaig elevar el to considerablement—, no se'n sortirà. I com que potser és molt dolent i burro, però també sembla molt tossut (t'has fixat quantes vegades m'ha preguntat si havia vist el que li havia passat al seu fill?), doncs el més probable és que no el tornem a veure mai més.

Podria haver acabat aquí la narració, de fet, n'havia quedat prou satisfet, però, coneixent la Zoe i el seu deliri pel «per què?», vaig voler acabar de lligar la història amb un epíleg contundent:

—I del nen tampoc en tornaràs a saber mai més res, perquè aviat li ensenyaran a caçar. Pensa que els pistolers els inicien de ben petits en l'art de perseguir cavalls, i d'aquí poc ja estarà empaitant Tatanos amb les seves pistoles, els seus llaços i les seves cordes!

I això sí que va acabar de decantar-la cap al convenciment, perquè la imatge d'un pobre animaló perseguit per uns indesitjables és tan poderosa que no hi ha infant al món, mitjanament sa del cap, que la pugui assumir.

—*Perxò* el nen em volia prendre les pales, per pegar el Tatano! —va dir, aplicant la lògica, després d'una breu reflexió—. Que dolent!

Vaig moure el cap amb un «Jo ja t'ho deia» d'assen-
timent, però veient que aquell incident del parc li havia deixat una certa recança (traduïda en una boca de pinyó d'enuig), li vaig fer un petó-abraçada que, no sé a ella, però a mi em va reconciliar amb aquell matí que el cretinisme foraster havia amenaçat d'espantillar.

Després, i per acabar d'aixecar-li l'ànim, la vaig portar a comprar lllaminadures: «Agafa'n més», «Aquestes en forma d'ou no t'agraden?», «Ompler, ompler!»... Quan vam sortir de la botiga, amb una bossa a rebentar de sucre, encara me la vaig emportar a fer el vermut.

—Una cervesa, unes olivetes i un suc de préssec, no? —li vaig preguntar mentre s'enfilava al tamboret amb una habilitat impròpia de la seva edat, treballada a cops de dissabtes i diumenges *de parc*, que, no cal dir-ho, m'enorgullia d'allò més.

Així, mentre jo em prenia una dues tres cerveses i ella intercalava glops de suc i *xuxes*, vam allargar el migdia, tot fent temps per a l'hora de dinar, amb la complicitat dels qui comparteixen un plaer clandestí (el sucre ja feia temps que havia passat a ser considerat alguna cosa semblant a l'heroïna en la dieta familiar).

La nostra transgressió alcohòlica-dietètica va quedar al descobert només arribar a casa dels avis materns.

La Zoe, precisament perquè era d'una candidesa moral poc discutible, no va saber amagar el nostre petit secret. Tot just la seva mare ens va obrir la porta que la nena es va treure la bosseta de la butxaca amb les restes de granets blancs i dos ossets de colors fluorescents tan delators que no calia cap més explicació. Tot i això, la Zoe va voler-li comentar el tema a la Mariam:

—Mira, mama! —va cridar amb entusiasme, alçant la bossa acusadora—. El papa m'ha comprat *xuxes*! M'ha deixat *gafar* les que volgués... He guardat dos ossos: un per a

l'Ariadna i l'altre per a la Dèlia. I després hem *nat* al bar i m'he begut un suc!

Vaig fer-me una nota mental per començar a treballar el tema de les mentides piadoses amb la nena en un futur no gaire llunyà.

La Mariam va posar cara de circumstàncies. Primer es va mirar la Zoe i després els seus ulls es van clavar sobre mi.

—Ara et dediques a enverinar les teves filles? —que em va deixar caure.— I tu, Zoe, ja saps que les llinadures no són bones: fan malbé les dents i et posen nerviosa...

De cop i volta ens vam convertir en dos nens petits renyats per la mestra; una nena de quatre anys i un nen de quasi quaranta; criatures que havien fet una malifeta i s'havien guanyat un toc d'atenció. Aquella equiparació em va fer recordar que no, que jo era el pare, alguna cosa semblant a un adult responsable. Tanmateix, em vaig veure obligat a formular una excusa infantil per justificar tot aquell llibertinatge:

—És que hem tingut problemes al parc amb un nen i la Zoe estava una mica trista, oi? —vaig objectar per intentar justificar tot aquell llibertinatge—. Ja t'ho explicaré, però ens les hem tingut amb uns caçadors de cavalls, una família de sàdics...

—Sí, mama, un nen pistoler i el seu pare que volen caçar el Tatano! Superdolents! Sort que el Tatano sap córrer més que ells i no l'atraparan mai... —va corroborar la nena.

Esclar, aquella excusa no va fer sinó eixamplar la cara d'estupor de la Mariam, que ràpidament es va ensumar algun tipus de conflicte provocat pel meu sentit del civisme.

Però, en comptes d'intentar estirar els fils per conèixer la magnitud de l'embolic que havíem protagonitzat, es va limitar a dir:

—Va, entreu, que ja és hora de dinar.

I aquí ho va deixar. Fet que em va estranyar, perquè la Mariam podia tenir moltes virtuts, però el de la indulgència

amb temes formatius, no n'era una. Aquella lleugeresa no lligava amb el seu caràcter.

Potser en aquell moment hauria hagut de detectar que alguna cosa no anava bé, però a vegades les inèrcies dels moments s'apropien de les situacions i t'empenyen a passar per alt coses que normalment mereixerien pensaments més persistents.

No li vaig donar més importància.

La mare de la Mariam em va rebre amb un «Feu tard» afectuosíssim, evocador dels vents més gèlids del cercle polar àrtic, i, amb una transmutació digna de les millors actrius de teatre clàssic, després va agafar la seva neta petita a coll, la va abraçar amb tendresa, i va dir:

—I aquesta nena tan guapa, que no em vol fer un petó?

Mentre neta i àvia s'amanyagaven mútuament, vaig aprofitar per entrar al menjador amb aquella cara de gendre que tan malament em quedava.

—Hola, sogre.

—Hola, hola —va contestar sense aixecar el cap del diari: tramuntana gèlida de nou, contrarestada, però, per la càlida rebuda de la Dèlia i l'Ariadna, que van alçar un «papa!» a dues veus mentre venien a fer-me un petó, per recordar-me que potser els meus sogres no eren les persones que més m'admiraven del planeta Terra, però que sempre podia comptar amb l'estima incondicional de les meves tres filles.

Tres filles: un registre de descendència que vorejava la temeritat en un país on només procreaven en abundància els immigrants i els seguidors de mossèn Escrivá de Balaguer. I no, la comparació amb els subsaharians no m'inquietava excessivament (de fet, jo també era un immigrant: d'Olot

a Sant Andreu, una expatriació en tota regla), però que em pressuposessin membre de l'Opus Dei, així, com qui no vol la cosa, sense haver fet mai un *retir espiritual*, una trista confessió o haver tingut un pensament elevat del tipus «Déu és a tot arreu», em semblava d'una lleugeresa propera a la injustícia. Sobretot tenint en compte que els nostres engendraments eren fruit d'una acurada planificació familiar basada, principalment, en la indestructible fe en la humanitat de la Mariam i la meva predisposició ancestral cap a l'embolic i l'enrenou.

Perquè quan nosaltres vam decidir tenir fills vam tenir clar que ho havíem de fer a l'engròs; que posar-s'hi per un o dos no valia la pena, que posats a contribuir a la superpoblació mundial era millor fer-ho amb supèrbia.

Així que, en una estranya comunió de voluntats, ens vam posar d'acord per quantificar el nostre desig de procreació en el nombre tres. Ni dos ni quatre, tres ens va semblar la xifra adient.

A la Mariam aquesta ambició procreadora li naixia del convenciment que, malgrat tot, a la balança de putades i gràcies que poblen l'existència humana les coses bones acaben pesant més que les dolentes, que la roïnesa moral no és innata, que tot depèn de l'entorn i l'educació que s'hagi rebut, que ningú neix predestinat a repartir vilesa... esclar, amb aquest optimisme vital no és estrany que la idea de portar un nen rere l'altre al món li resultés atractiva, alguna cosa semblant a un acte conseqüent.

En canvi, en mi, aquest afany procreador tenia una base menys consolidada. No acabava de compartir la confiança de la Mariam vers la civilització.

Jo, més aviat, era de la idea que hi havia en l'espècie humana alguna cosa semblant al gen del *filldeputisme* (d'altra manera era difícil d'entendre la incontestable hegemonia de la baixesa moral en el seu comportament des del moment que es va escindir del mico).

Esclar, tenint una opinió tan elevada dels meus conciutadans, potser el més normal hauria estat decantar-me pel celibat o l'esterilització preventiva. Però, com que la lògica mai s'havia comptat entre les meves aficions, com amb moltes altres coses a la vida em vaig llançar a l'aventura de l'imprevist amb aquell atreviment tan poc recomanable per afrontar les decisions importants. Em va semblar que, ben mirat, hi havia tantes bones raons per no tenir fills que el més raonable era mirar de contradir tanta sensatesa, que viure o és una intrèpida peripècia o no és res, i que anem tan justos de certeses que la prudència no és sinó l'últim refugi dels covards.

El dinar va transcórrer amb la precisa monotonia dels àpats familiars treballats a força de costum: un diumenge més d'amanida d'espàrrecs, macarrons gratinats, pollastre al forn i gavatxos cantant.

Sí, gavatxos cantant. A casa dels sogres hi havia la malsana tradició d'acompanyar els menjars amb fil musical de fons. Eren de la idea que el silenci no era digne de ser escoltat, que s'havia d'omplir d'alguna manera. Els escollits per a tan elevada missió eren els francesos més dotats en l'art d'encadenar paraules amb la boca obstruïda: Jean-Paul Malign, Julien le Cacon, Mylène Xivarrié... i el gran Serge du Patetiqued (segurament, l'únic home del món capaç de cantar mentre mastegava un mitjó). El millor de la cançó francòfona concentrat, setmana rere setmana, rere setmana, rere setmana... al pis dels pares de la Mariam.

Perquè els meus sogres, tot i tenir-se per uns moderns i uns transgressors (ell fumava amb pipa i ella no es depilava les cames), se servien del costum més acostumat quan es tractava de construir el seu dia a dia. Així, de la mateixa manera que imposaven la seva fal·lera pels cantautors francesos, també havien establert el dinar dominical com una

tradició familiar ferma, d'aquelles que només es trenquen per una causa de força major.

La seva era la rebel·lió del clixé i l'autocomplaença. Una mena d'insurrecció vital construïda a cop d'ideologia i estereotip que els permetia posicionar-se amb entusiasme contra les injustícies de la societat, mentre amb els seus actes i actituds contribuïen a consolidar-les. I no, no és que les seves lluites estiguessin mancades de raons, el problema era la seva manca absoluta de criteri i crítica, el fanatisme infantil, condescendent, amb què s'apropriaven de les causes més nobles amb l'únic objectiu d'autoafirmar-se en una identitat que era pura façana, que ni tan sols els pertanyia. Una representació d'alguna imatge que en algun moment de les seves vides els havia semblat atractiva, però que els era tan llunyana com la lluita dels indis guaraní o la independència del Tibet.

Perquè, encara que els meus sogres es creguessin els germans del Che Guevara, la tossuda realitat els retratava en el col·laboracionisme més estricte; la mansuetud dels reformistes. De fet, la seva rectitud a l'hora d'encarar tot el que tingués un cert aire alternatiu, aquella manera previsible de posicionar-s'hi en contra, no deixava de ser una manera de formar part de tot allò que deien combatre.

Tampoc és que m'importés excessivament la seva guillardura (tothom hauria de ser lliure de malgastar el seu present de la manera més absurda), el problema era que el seu desequilibri tendia a expandir-se en un proselitisme que tot ho volia.

Normalment era cap a l'hora de les postres, quan les nenes ja s'havien aixecat de la taula i pul·lulaven pel pis a ritme de desordre, que la conversa començava a agafar forma de reivindicació.

Aquell dia la cosa anava de morir-se.

Havia aparegut als mitjans la demanda que una dona havia presentat als tribunals sol·licitant una mort assistida. Era la notícia del moment. La dona, tetraplègica, havia arribat a la conclusió que allò no era vida ni era res. El seu cas havia reobert el debat sobre l'eutanàsia als mitjans. Les ràdios, el diaris i les tertúlies del país hi volien dir la seva. Els meus sogres també:

—Va tenir l'accident amb disset anys. Disset anys, Déu meu! Tots aquests anys paralitzada de coll cap avall, sense *poder-se* moure, que l'hi han de fer tot... —va dir ell.

—Una autèntica tragèdia. Sobretot per a ella, que sap el que és haver sigut normal... —va dir ella.

I el *normal* de la meva sogra va sonar tan anormal que es va haver de rectificar a si mateixa:

—Vull dir amb una mobilitat normal...

—Quina qualitat de vida pot tenir una persona que no es pot valer per si mateixa? És una vida que val la pena viure?

Els meus sogres tenien la innegable virtut de complementar-se l'un a l'altra quan parlaven, amb una precisió tan rigorosa que tenies la sensació d'estar escoltant una sola veu feta de dues.

—Sembla mentida el pes que la moral cristiana encara té en aquesta societat...

L'exposició *proeutanàsia* es va prolongar encara una bona estona més: que si *llibertat* per aquí, que si *justícia* per allà. Jo, que ja estava més que familiaritzat amb aquests discursos dominicals, callava, m'anava omplint el got de vi quan tocava i feia pràctiques d'evasió mental (el noble art de desaparèixer en esperit tot deixant el cos present).

Així, a cops de vi, vaig aconseguir escapolar-me dels parlaments dels sogres mentre m'imaginava diumenges diferents lluny d'aquell menjador: diumenges de vagarejar sense objectius, de dinars íntims amb la Mariam o sofà i pel·lícula amb les nenes (fins i tot, en ple deliri alliberador, em vaig imaginar fent una migdiada!).

Però, com que el seu discurs sejar sempre s'inclinava a una constant interpel·lació de l'altre, quan el pare de la Mariam va decidir concloure l'arenga política adreçant-se a mi amb un rotund i definitiu: «Tothom hauria de tenir dret a una mort digna, oi, Carles?», em vaig veure obligat a exposar algun tipus d'opinió sobre el tema:

—No sé pas si hi ha una manera decent de *palmar-la* —vaig respondre-li—. Sembla que això de morir-se acostuma a anar acompanyat de patiment i degradació. Ja sabeu: un cos que falla, òrgans que s'aturen, líquids que surten per tot arreu, brutícia, matèria en descomposició... Vindria a ser el mateix que buscar la decència en el cadàver d'una rata plena de cucs. —La comparació potser no era d'una finor gaire remarcable, però tenia la força evocadora de les grans metàfores. — Potser, posats a buscar dignitat per alguna banda, el que hauríem d'intentar és buscar-la en la vida. Sí, sí, això que fem abans de morir-nos. Perquè tinc la sensació que posar-se a buscar la dignitat a l'últim moment és d'una deixadesa poc justificable.

Abans que els meus sogres iniciessin el torn de rèpliques (coneixia la seva fal·lera per reprimir qualsevol opinió dissident; eren molt tolerants amb les opinions dels altres, sempre que no es contradiguessin amb les seves), vaig voler aprofundir en la meua argumentació:

—És més, si algun dia s'arribés a legalitzar l'eutanàsia, crec que a la majoria de la població d'aquest país no se li hauria de permetre sol·licitar-la, arribat el moment. Amb la vida de merda que molts han escollit portar, una mort indigna seria el més digne que els podria passar.

Just en aquest punt, i tot veient que la mare de la Marian estava a punt de prendre la paraula, em vaig aixecar de la cadira amb decisió i, com un bon torero, em vaig disposar a donar el do de pit:

—El tema, crec jo, el que realment ens hauria d'indignar, és com pot ser que l'eutanàsia no s'apliqui a persones

físicament sanes. Sí, sí, perquè, no ens enganyem, hi ha gent que porta unes vides que són una autèntica vergonya, una apologia de la mediocritat i el tedi. Vides que ja de per si podrien ser *eutanasiades*, sobretot si tenim en compte l'efecte d'esquitxada, de contagi, d'estupidesa que provoquen al seu voltant... En aquests casos sí que una eutanàsia a temps seria el més *digne*.

Dit això, vaig desaparèixer del menjador al compàs de Serge du Papetiqued (que en aquells moments s'estava esplaïant amb un amor de joventut perdut) i me'n vaig anar a compartir peripècies amb les meves filles, tot deixant enrere un tuf d'incomoditat d'allò més aconseguit.

Ja feia deu anys que havia nascut la meva primera filla, la Dèlia: la gran. Prou temps per adonar-me que això de ser pare es conjugava a parts iguals amb els verbs *gaudir* i *patir*.

Del gaudir no en tenia cap queixa. Em seguia fascinant cada petita cosa, cada nova descoberta. I sí, em sorprenia a mi mateix massa sovint en un embadaliment proper a la imbecil·litat més rotunda.

En canvi, amb el patiment hi tenia una relació menys fluïda. D'una banda, hi havia el tema de la vulnerabilitat; la inquietant descoberta d'un món ple de perills que s'escapen del teu control; haver d'assumir que no hi ha protecció possible contra l'atzar que tot ho governa.

I després hi havia l'assumpte de la dependència. Tota una vida construint-me en la més absoluta autonomia, en un individualisme que vorejava el fanatisme, per acabar veient com el meu pensament ja no em pertanyia, que una part de mi tenia forma d'altra persona i la meva llibertat, tal com l'havia conegut fins llavors, s'havia evaporat en un lligam estrany, un nexa indestructible que naixia amb les meves filles. Ben bé com si el nadó que acabava de néixer en

tingués prou amb agafar-te amb les seves mans diminutes una vegada per tenir-te atrapat per sempre.

Me les vaig trobar estirades a terra, repartint-se ninots entre trossos de castells i edificacions de mal definir, mentre els feien actuar en una falla que només existia al seu cap.

Cadascuna representava en el seu territori una història diferent, però a vegades els personatges d'una anaven a buscar els de les altres i conversaven amb passió del perquè de tot plegat.

Estranyament, la cordialitat semblava presidir la funció:

—I tu, Sireneta —va preguntar la Zoe a l'Ariadna—, que voldries venir a sopar a casa meva?

L'Ariadna va mirar-se-la mentre manipulava aquella figura mig dona mig peix i després d'una breu reflexió va resoldre que aquella invitació havia de ser refusada:

—No, petit gos —la invitació havia estat feta per un pequinès de peluix—, jo no em faig amb animals fastigosos i pudents, prefereixo quedar-me a casa.

L'objecció de la Sireneta semblava raonable. A ningú li agrada compartir menjar amb animals que fan pudor. Tot i això, la Zoe va entendre aquell rebuig com un atac a la integritat moral del seu peluix i, amb aquella fúria tan seva, va llançar disparat el pequinès contra la dona peix. L'Ariadna, bregada en més batalles (li portava tres anys d'hostilitats a la seva germana petita), va esquivar l'atac caní. Però per aquelles gràcies de l'atzar el peluix va seguir una trajectòria inesperada i va acabar impactant a l'espatlla esquerra de la més gran de les germanes.

—Nena, ets tonta! —li va cridar la Dèlia, empenyada—. Papaaaa!

Aquell era el senyal per a una intervenció pacificadora. Perquè en només mig segon el que abans havia estat una plàcida pista de jocs es va convertir en un camp de batalla:

la Dèlia volia venjar el cop rebut i es va aixecar per anar a buscar la Zoe, que, per la seva banda, seguia intentant agredir la sirena amb cops directes, tot i que l'Ariadna havia aconseguit refugiar-se darrere meu... La guerra.

Asserrenar tres nenes amb intencions homicides requereix una certa habilitat. Perquè separar dos infants és relativament senzill (n'hi ha prou amb interposar-se entre ells, aprofitar la superioritat física per crear una barrera humana i esperar que la fúria vagi decaient). Però quan hi apareix una tercera variant, la *tàctica d'interposició* es demostra insuficient. El tercer element anul·la l'estratègia d'una manera inapel·lable. És aquí on un pare experimentat ha de servir-se dels anys d'experiència acumulats per apaivagar la situació, tot fent ús d'allò que es coneix com a *mà esquerra*:

—Voleu parar, collons? —vaig bramar.

Però no van parar.

Esclar, a vegades no n'hi ha prou amb el diàleg i les bones maneres. S'ha de pensar que els nens, com a éssers purs que són, tenen el costum de creure amb fermesa en allò que fan. Una qualitat lloable, sens dubte, però que els porta a persistir en els seus propòsits amb una perseverança desesperant.

El ball d'empentes, intents d'agressió i amenaces més o menys explícites va prosseguir, fins que va aparèixer al camp de batalla la mare que les havia parit.

—Em podeu dir què està passant aquí?

I va semblar que en la pregunta hi anés aparellada una certa recriminació col·lectiva, com si jo formés part activa de l'enrenou.

—Ioga per a nens! —vaig voler-li aclarir mentre seguia separant braços, cames i caps de nenes.

Però la resposta no la devia convèncer, perquè va insistir amb les demandes:

—Ja sabeu que tot el bloc us deu estar sentint?

La capacitat auditiva dels veïns d'un bloc de pisos no era un tema que em generés excessiva preocupació. Sobretot si el bloc en qüestió era el dels meus sogres. Però com que l'agitació infantil continuava i amenaçava de sobrepassar els límits del que es consideraria una actuació paternal diligent, em vaig veure obligat a obviar la curiositat de la Mariam i posar en pràctica una nova tàctica pacificadora: una variant de la famosa *tàctica d'interposició* consistent a afegir un segon element físic a la barrera humana (la *doble tàctica d'interposició*). D'aquesta manera, tot aprofitant la inoperant, però manifesta presència maternal (si no ets part de la solució ets part del problema), vaig agafar la Zoe a coll i la vaig col·locar darrere la Mariam. Acte seguit, i amb un moviment ràpid, vaig situar-me entre la Dèlia i l'Ariadna: les nenes van quedar neutralitzades.

Ja només faltava establir les bases d'un armistici durador. Alguna cosa semblant a una pau consistent on poder-se agafar fins a l'esclat del pròxim conflicte, que, de ben segur, arribaria (el rancor de l'última batalla acostumava a esvaïr-se amb certa facilitat, però les nenes sempre trobaven la manera d'encetar noves hostilitats).

Aquí vaig optar per cedir el protagonisme a la mare de les criatures. Perquè, tot i que d'experiència tots dos n'anàvem igual de servits, potser s'havia de reconèixer que les seves aptituds en la delicada labor de resoldre conflictes eren superiors a les meves. I no passa res. A totes les parelles hi ha coses que un les fa millor que l'altre, i a l'inrevés. Jo, per exemple, era infinitament més capaç en l'art de generar conflictes que no pas en el d'apaivagar-los.

Li va costar uns segons desplegar les seves facultats diplomàtiques (els últims encenalls de l'avalot infantil encara cremaven en forma de protestes), i quan ho va fer, va demostrar tan poca determinació que a les nenes les seves paraules els van entrar per una orella i els van sortir per l'altra.

—Si ha sigut sense voler no li hauríem de donar més importància, no...? Hauríeu de ser capaces de posar-vos en el lloc de l'altra... Si ho solucionem tot a cops, queda clar que no anirem enlloc, oi? Ara heu de decidir si voleu jugar o seguir barallant-vos...

Evidentment, les nenes el que volien era seguir jugant a lesionar-se. Era previsible. L'arenga de la Mariam havia quedat en una advertència estèril, tan poc contundent, que només havia aconseguit normalitzar la conducta de les nenes.

La deixadesa era tan clamorosa que semblava més pròpia de mi que de la Mariam. I si ella fa de mi, vaig pensar, potser jo hauré de fer d'ella. Un intercanvi de papers que mantingui l'equilibri paternal.

I ho vaig provar, però quan un té molta tirada a fer de si mateix (i jo estava molt satisfet d'haver-me conegut), no és tan senzill, això de disfressar-se d'un altre:

—A veure, Ariadna, tu a aquell racó! Zoe, al menjador amb els avis! I tu... —vaig dir a la Dèlia—, tu... —vaig dubtar; el pis no era gaire gran—, tu et quedes on estàs!

La dispersió com a remei. Un recurs primitiu, però eficaç. Problema resolt; pau i tranquil·litat.

Però mentre les nenes complien l'ordre de desterrament, no va ser la serenor, el que em va omplir els pensaments. Hi havia alguna cosa en la Mariam que em neguitejava, que no encaixava. Alguna cosa en el seu comportament que era un mal presagi. Tota aquella deixadesa era impròpia d'ella. N'hi passava alguna, i tot i no tenir ni la més remota idea de què podia ser, la imaginació se m'enfilava cap a un món de possibilitats inquietants.

Normalment, a mitja tarda la Lourdes passava pel pis a veure la família. La Lourdes era l'única germana de la Mariam. Es portaven només un any de diferència, i entre elles hi

havia un vincle que anava més enllà del que es podria esperar entre germanes. Perquè no només eren molt bones germanes, també eren les millors amigues, les millors confidents, les més ben avingudes... Tant era així, que moltes vegades em preguntava què hi pintava, jo, enmig d'aquella parella sentimental, quina mena de triangle era aquell i en quina punta estava jo.

La Lourdes feia poc que havia tingut el primer fill. Un esplèndid exemplar de cadell humà que havia heretat dels seus pares uns ulls blaus i uns cabells rossos d'una ascendència germànica innegable, que contrastava vigorosament amb les morenors rinxolades de les nostres filles. Perquè tot i que la Mariam tenia també una aparença nòrdica el meu llinatge aràbic-olotí s'havia imposat en l'enfrontament genètic de tal manera que l'aspecte de les nenes s'inclinava cap a la riba mediterrània en totes i cadascuna de les seves faccions.

Des del naixement d'en Nicolàs (el príncep hereu de la corona alemanya), les dues germanes havien estretit encara més el vincle. *El Petit Nicolàs*, amb els seus còlics, rabietes, insomnis i altres bondats que formen l'univers del bebè, s'havia convertit en tema permanent de conversa, trucades i conferències: una mare principiant demanant consell a una d'experimentada.

La Mariam i la Lourdes havien entrat en una etapa de la seva relació propera a la simbiosi. esclar, les xerrades que abans semblava que necessitaven algun tipus d'excusa ara estaven plenament justificades: perquè, si el nen no es menjava el puré de verdura, podia ser que tingués algun tipus d'intolerància? O, si el posava a dormir sense cantar-li la cançó de bressol, en Nico dormiria bé? Al grup de suport a la lactància materna era millor anar-hi al matí o a la tarda?...

Amb aquests antecedents, em va semblar d'allò més normal que la Lourdes abraqués efusivament la seva germana només entrar per la porta. Fins i tot vaig trobar entranyable que ho fes amb els ulls humits mentre li deia:

—Ai, nena, quina il·lusió! —La cursileria en el tracte, tot normal, vaig pensar.

La primera llum d'alarma es va encendre quan el meu cunyat em va allargar la mà per felicitar-me, sobretot tenint en compte que la nostra relació s'havia cimentat sòlidament al llarg dels anys en una variant del menyspreu mutu que consistia, bàsicament, a ignorar l'altre.

Bé, vaig pensar, no recordo quins mèrits he fet últimament, però amb l'emboirada que m'envaeix (el dinar l'havia regat a consciència amb vi del Priorat) no és estrany que se m'escapin els mèrits recents.

I la Mariam feia cara d'atabalada, de nerviosisme creixent. Un posat tens que m'evocava la Mariam dels moments de màxima pressió. Però, no, en cap d'aquests senyals hi vaig saber llegir la tempesta que s'acostava.

Les sorpreses ja ho acostumen a tenir, això, s'aixopluguen en el costum com un peix seguint el corrent per alçar-se amb traïdoria quan menys t'ho esperes. No, ningú preveu l'imprevist. Ni tan sols quan el tens a tocar i els seus senyals t'estan cridant. Perquè els sobresalts viuen a cobert del que és habitual i només emergeixen amb les patacades explícites.

La trompada, en aquest cas, es va vestir amb un gest innocent, però inconfusible, quan la Lourdes va posar la mà sobre la panxa de la seva germana i, amb un to (encara més) ensucrat del que era normal, va pronunciar el que per a ella devia ser un desig, però que a mi em va sonar a malaventura:

—Ai, nena, no se't nota res encara —que va dir—. Espero que sigui un nen, quina *il·lu...*

I amb això n'hi va haver prou per projectar-me amb contundència a un futur que no m'esperava.

Perquè llavors sí, només vaig necessitar un fragment de segon per entendre-ho tot: la Mariam prenyada, un altre fill, tornar a començar... Tot allò que creia que havia de ser el meu futur més immediat, tots els càlculs, tots els endemà possibles, quedaven en suspens, engolits per la descoberta que acabava de fer.

El desconcert era tan gran que, tot i estar assegut, em vaig haver d'agafar als braços de la cadira per mantenir l'equilibri.

La Lourdes devia notar alguna cosa, perquè se'm va quedar mirant, esverada, i acte seguit va posar-se la mà a la boca amb expressió de desconsol:

—Ai! —va mig xisclar—, que no ho sabia?!

No, no ho sabia. I amb una ullada ràpida a les cares que m'envoltaven en vaig tenir prou per constatar que allà era l'únic: la Mariam, la Lourdes, la sogra (que m'observava amb certa satisfacció), el pare de la Mariam... De les sis persones adultes que hi havia en aquell petit menjador (les nenes s'havien tancat en alguna habitació a desordenar), jo era l'únic que desconeixia el petit secret que m'havia de capgirar la vida. Fins i tot el meu cunyat, un paio amb qui tenia l'afinitat que un condemnat comparteix amb el seu botxí, estava al corrent de la notícia. Una bona manera d'adonar-te que estàs jugant en camp rival.

El meu pensament es debatia entre el desconcert per la notícia i el cabreig per la no-notícia. Tot i així, encara vaig esperar que la Mariam confirmés la bona nova.

—Ho sento. T'ho pensava dir aquesta nit —es va justificar—. Estic embarassada.

M'hauria agradat poder verbalitzar algun tipus de resposta raonada, algun comentari que indiqués fins a on arribava la commoció. Però, en comptes d'això, la meva reacció es va concretar en una ganyota; una ganyota d'ofuscació on es concentrava tot el pes de les responsabilitats que m'investien... una altra vegada.

Quasi n'havia fet quaranta. Una edat des d'on em creia amb el dret de projectar un futur més reposat. Allunyat de tot el que significava tornar a canviar bolquers, preparar farinetes, arrossegar cotxets...

Tornar a ser pare no entrava en els meus plans. Era part del passat. Un passat viscut amb totes les alegries, però del qual necessitava distanciar-me.

Ara tocava una altra cosa. Amb la Zoe a punt de fer-ne cinc, començava a acariciar la idea d'una paternitat diferent, més relaxada. Una paternitat en què, després d'anys de son trencat —«Papa, tinc set», «un malson», «pipi», «Puc dormir amb vosaltres?»—, dormir d'una tirada a la nit tornaria a ser normal, en què passejar pel carrer hauria deixat de ser una gimcana de corregudes, carteres amenaçadores i crits, en què per sortir de casa ja no necessitaria la paciència de Mahatma Gandhi i l'estratègia d'un campió d'escacs —«les sabates», «Abriga't», «Deixa això», «Farem tard»...

Ara que semblava que tot això ja estava superat, que s'havia acabat l'etapa de perseguir nenes a temps complet; ara que començava a creure en una època nova en què les meves filles guanyarien autonomia, que el meu *jo* es podria articular en una certa individualitat, ara que el que tocava era simplificar-me l'existència, no complicar-me-la. Ara... arribava allò.